

Riksomfattande etiska delegationen inom
hälso- och sjukvården (ETENE)
Ritva Halila

16.6.2004

Social- och hälsovårdsministeriet
Hälsoavdelningen

Ärende **UTLÅTANDE OM PROMEMORIAN AV ARBETSGRUPPEN SOM UTRETT
OMSKÄRELSE AV POJKAR**

Social- och hälsovårdsministeriet har ombett Riksomfattande etiska delegationen inom hälso- och sjukvården (ETENE) ge utlåtande om promemorian av arbetsgruppen som utrett omskärelse av små pojkar. Efter att ha behandlat frågan vid sitt möte 2.6.2004 beslutade delegationen konstatera med anledning av saken som följer:

Arbetsgruppen föreslår i sin promemoria att man skall stifta en lag om icke-medicinsk omskärelse av pojkar. Lagen skulle förutsätta att åtgärden endast kan genomföras av en läkare, att pojkens vårdnadshavare ger sitt samtycke, att pojkens åsikt beaktas och att annan hälsovårdslagstiftning tillämpas på omskärelse. Arbetsgruppen föreslår att åtgärden skall utföras inom den offentliga hälso- och sjukvården på samma sätt som omskäreleser på medicinska grunder.

ETENE är i flera avseenden av samma åsikt som arbetsgruppen. Man får göra ingrepp i en persons kroppsliga integritet, varom föreskrivs i grundlagen, endast med stöd av lagstiftningen. En lagstiftning om saken skulle skapa grundförutsättningarna för utförandet av åtgärden under tillräckligt trygga förhållanden och sålunda förebygga omskäreleser under olämpliga förhållanden. Utgående från detta anser delegationen att det är befogat att stifta en separat lag om saken. Några medlemmar av delegationen ansåg att en separat lag inte behövs. En medlem frågade om det inte skulle vara överreglering att reglera genom en separat lag när omskärelse är tillåten, varvid alternativet kunde vara att endast nämna att omskärelse är en åtgärd som omfattas av den offentliga hälso- och sjukvården, medan arbetsgruppens promemoria kan användas som bakgrundsmaterial. Delegationen vill också ena sig med arbetsgruppens åsikt i det att om man stiftar en lag om saken innebär detta inte att man avstår från det långsiktiga målet att i samarbete med berörda samfund sträva efter att avskaffa omskärelse av pojkar.

ETENE gav ett utlåtande om omskärelse till social- och hälsovårdsministeriet även år 1999. De uppfattningar som delegationen då uttryckte i sitt utlåtande är rätt så enhetliga med arbetsgruppens promemoria.

ETENE anser fortfarande att frågan om ett barns på vetenskap baserat samtycke är problematisk. Barnets förmåga att begripa meningen med åtgärden är inte entydig och inte heller är det utgående från detta entydigt att få barnets på vetenskap baserade samtycke. Det är viktigt att betona principen om hörande av barn i enlighet med patient-

lagen. Barnets vilja eller motstånd får inte förbigås på grund av föräldrarnas religiösa övertygelse, även om barnet inte fullständigt förstår meningen med åtgärden. Delegationen hoppades att arbetsgruppens ståndpunkt, som klart framgår av motiveringspromemorian, skall få större vikt i lagpropositionen (5 §).

Delegationen diskuterade vid sitt möte också grundrättigheterna, som är inskrivna i grundlagen, och förhållandet mellan de olika grundrättigheterna. Kroppslig integritet är en grundrättighet och fördel för barnet, men det är också en grundrättighet för barnet att växa upp i det samfund som han hör till. Delegationen underströk i sina diskussioner att grundrättigheterna skall avvägas utgående från samhällets realiteter och verklighet, och att omskärelse inte är en fråga som enbart skulle vara av medicinsk natur.

Delegationen instämmer i den avvikande meningen och yrkandet i promemorian och anser att det är viktigt att se resursfrågan i dess rätta proportioner. Antalet omskärelser som utförs i Finland av religiösa skäl är ungefär 200 per år. En stor del av dem utförs sannolikt även i framtiden inom den privata hälsovården. Man skall inte glömma att utkomststöd är en form av behovsprövat stöd som varierar mellan kommunerna. Immigrantfamiljer i en svår ekonomisk situation borde inte försättas i en olikvärdig ställning med tanke på tryggheten av denna åtgärd. Man bör meddela anvisningar för att säkerställa att omskärelserna utförs på ett enhetligt sätt i hela landet och att åtgärden utförs under trygga förhållanden och så att människorna är i en jämlik ställning oberoende av deras ekonomiska situation eller bosättningsort.

Från samhällelig synpunkt är det viktigt att dra en parallell mellan åtgärden och andra åtgärder inom hälso- och sjukvården och det allmänna systemet med offentlig hälso- och sjukvård. Detta innebär bl.a. att omskärelserna prioriteras eller 'posterioriteras' enligt samma kriterier som övriga åtgärder inom hälso- och sjukvården. Delegationen anser det viktigt att låta läkare vägra att utföra åtgärden.

För Riksomfattande etiska delegationen inom hälso- och sjukvården (ETENE)

Leena Niinistö
ETENE:s ordförande

Ritva Halila
ETENE:s generalsekreterare